Економічні науки

Ємілягіна-Лунцова Аліна Ігорівна
студентка кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київського національного університету технологій та дизайну

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. *У статті автором наведено підходи до розгляду поняття «управління фінансовими ресурсами»; визначено, що оцінка рівня фінансів підприємства, зокрема аналіз складу та структури фінансових ресурсів, є необхідним етапом при здійсненні ефективного управління господарською діяльністю підприємства.*

Ключові слова: *фінанси підприємства, фінансові ресурси, управління фінансовими ресурсами, оцінка рівня фінансових ресурсів, ефективність діяльності підприємства.*

Аннотация. *В статье автором приведены подходы к рассмотрению понятия «управление финансовыми ресурсами»; определено, что оценка уровня финансов предприятия, в частности анализ состава и структуры финансовых ресурсов, является необходимым этапом при осуществлении эффективного управления хозяйственной деятельностью предприятия.*

Ключевые слова: *финансы предприятия, финансовые ресурсы, управление финансовыми ресурсами, оценка уровня финансовых ресурсов, эффективность деятельности предприятия.*

Summary. *The author presents approaches to the concept of "financial resources management" determined that the assessment of the level of finance of the enterprise, in particular the analysis of the composition and structure of financial resources is a necessary step in the effective management of economic activity of the enterprise.*

Key words: *enterprise finances, financial resources, management of financial resources, estimation of level of financial resources, efficiency of activity of the enterprise.*

Актуальність теми дослідження. В умовах посилення впливу фінансової та політичної кризи національної економіки найважливішими чинниками успішного розвитку вітчизняних підприємств у довгостроковій перспективі є наявність фундаментальної мети розвитку і побудова ефективної системи управління їх фінансами, орієнтованої на досягнення цієї мети.

В даний час багато вітчизняних підприємств можуть опинитися в стані фінансової небезпеки, яка проявляється в потребі мобілізації всіх фінансових ресурсів організації та необхідності пушку шляхів ефективності їх використання.

Розробка, прийняття та реалізація управлінських рішень з підвищення ефективності використання фінансів підприємства повинні сприяти оптимізації фінансово-економічних результатів його діяльності шляхом розробки ефективної політики управління фінансовими ресурсами як одного з найважливіших елементів в загальній стратегії діяльності та розвитку підприємств.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Питанням вивчення дефініції управління фінансами підприємств займалися чисельні вітчизняні та зарубіжні науковці, у тому числі: І.Ю. Бланк, Ю.Ф. Брігхем, І.С. Гуцал, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, С. Монтгомери, К.В. Павлюк, А.М. Поддєрьогін, Р.Н. Холт та багато інших дослідників.

Невирішені раніше частини загальної проблеми.

Важливою складовою успішної фінансової діяльності підприємств є прийнятний рівень фінансових ресурсів**,** який є гарантією незалежності**,** головною передумовою їх безперебійної й стабільної діяльності та розвитку**,** підвищення конкурентоспроможності та формування передумов

інвестиційної активності. Вони характеризують фінансовий потенціал, тобто можливість підприємства у проведенні витрат з метою отримання прибутку. За рахунок фінансових ресурсів здійснюються витрати на виробництво і реалізацію товарів, робіт, послуг, а також інші витрати, пов'язані з діяльністю підприємства [1, с.75].

Фінансові ресурси підприємства можна розглядати з двох ключових позицій [2], як запасу у формі реальних активів підприємства, що може бути мобілізований за рахунок перетворення ліквідних активів на грошові кошти та потоку, де фінансові ресурси можуть проявлятися у формі фінансових активів підприємства в процесі їх цільового використання для здійснення статутної діяльності.

Склад та структура фінансів, їх обсяги залежать від виду та розміру підприємства, роду його діяльності, обсягів виробництва. Чим більший обсяг виробництва і вища ефективність роботи підприємства, тим більше обсяг власних фінансових ресурсів, і навпаки. Наявність у достатньому обсязі фінансових ресурсів, їхнє ефективне використання визначають фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність та прибутковість.

Система управління фінансовими ресурсами підприємства є складовою фінансового механізму підприємства. Як зазначає І.О.Бланк «механізм фінансового менеджменту представляє собою систему основних елементів, регулюючих процес виробки і реалізації управлінських рішень в області фінансової діяльності підприємства» [3, с. 14]. Враховуючи значимість завдань, що постають перед системою управління фінансами підприємства, процес управління фінансовими ресурсами можна поділити на такі етапи (рис.1) [4]:

Така послідовність дій дасть можливість отримати найбільш оптимальний обґрунтований результат. Кожна дія може бути конкретизована залежно від поставленої проблеми. У переважній більшості випадків успіх розв'язання

поставленої задачі залежить від того, наскільки правильно і вдало вибрані та використані методи і прийоми підготовки управлінських рішень.

Під час використання фінансових ресурсів оцінюються джерела їх формування. Суттєву роль у складі джерел формування фінансових ресурсів займає прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства, амортизаційні відрахування та інші внутрішні джерела не займають значної частки у формуванні фінансових ресурсів підприємства [5, с. 54].

Рис. 1. Етапи управління фінансовими ресурсами підприємства

Для практичного ілюстрування політики управління фінансами підприємства розглянемо на прикладі ТОВ «Укрюгімпекс». Товариство з обмеженою відповідальністю «Укрюгімпекс» - провідний експерт з побудови ефективного живлення для українських господарств, підприємство, яке займається продажем посівних добрив для вітчизняних аграрієв. Фінансові ресурси ТОВ «Укрюгімпекс» є базою для функціонування фінансів, їх матеріальним втіленням, адже саме вони створюють ту необхідну матеріальну базу для здійснення підприємством своєї функції на ринку - забезпечувати потреби споживачів. Їх нестача для ТОВ «Укрюгімпекс» може стати дуже потужним стримуючими фактором розвитку.

Для аналізу ефективності управління фінансовими ресурсами ТОВ «Укрюгімпекс» розраховують два блоки показників, пов'язаних відповідно із пасивами та активами підприємства: структура активів та пасивів підприємства.

Показники структури статей пасиву балансу ТОВ «Укрюгімпекс» наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Показники структури статей пасиву балансу ТОВ «Укрюгімпекс» за 2016-2018 роки

Показник	Значення показника, тис. грн			Питома вага, %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Зареєстрований капітал	16,5	16,5	16,5	0,17	0,10	0,06
Резервний капітал	460,2	615	1069	4,81	3,79	4,20
Нерозподілений прибуток	5053,3	2994,9	10480,5	52,82	18,47	41,13
Довгострокові зобов'язання	66,4	83,3	142	0,69	0,51	0,56
Поточні зобов'язання	3970,8	12506,0	13771,7	41,50	77,12	54,05
Баланс	9567,2	16215,7	25479,7	100,00	100	100

Графічно структуру пасивів ТОВ «Укрюгімпекс» у 2018 році наведено на рис. 2.

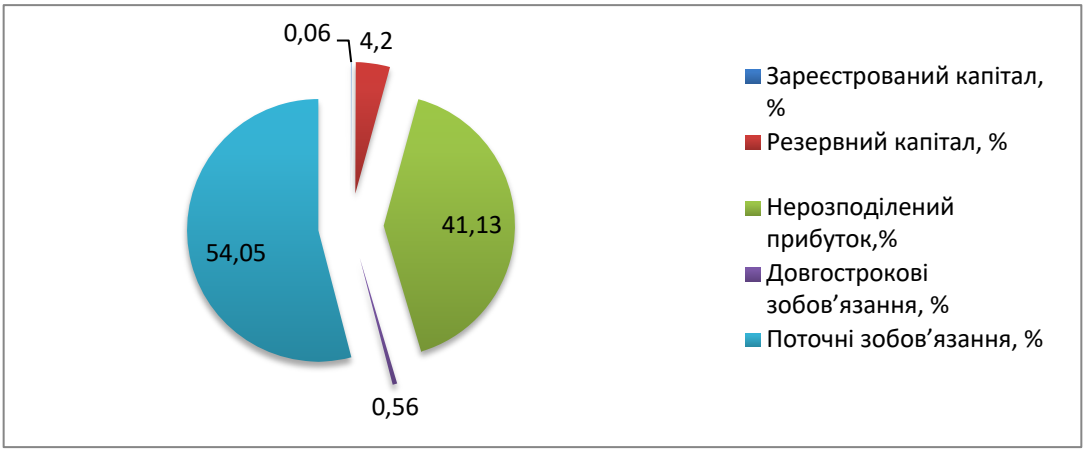

Рис. 2. Структура пасивів ТОВ «Укрюгімпекс»

Отже, найбільшу питому вагу пасиву балансу складає: у 2016 році нерозподілений прибуток, який становив 52,82%, а у 2017 та 2018 роках - поточні зобов'язання 77,12 та 54,05% відповідно. Хоча розмір статутного капіталу у період 2016-2018 років не змінювався, його питома вага мала тенденцію до зменшення і склала у 2016 році 0,17%, у 2017 році – 0,1%, у 2018 році – 0,06%. Сума нерозподіленого прибутку підприємства у 2018 році має позитивну тенденцію до зростання, а його питома вага у загальній сумі коштів зросла з 18,47 до 41,13%.

Для аналізу формування та використання фінансових ресурсів на ТОВ «Укрюгімпекс» проаналізуємо динаміку, склад та структуру активів балансу підприємства (табл.2).

Таблиця 2

Показники динаміки статей активу балансу ТОВ «Укрюгімпекс» за 2016-2018 роки

Показник	Значення показника, тис. грн			Питома вага, %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Необоротні активи	178,1	261,3	2991,4	1,86	1,61	11,74
Оборотні активи	9389,1	15954,4	22488,3	98,14	98,39	88,26
Баланс	9567,2	16215,7	25479,7	100	100	100

Наочно структуру активів ТОВ «Укрюгімпекс» за 2018 рік наведено на рис.3.

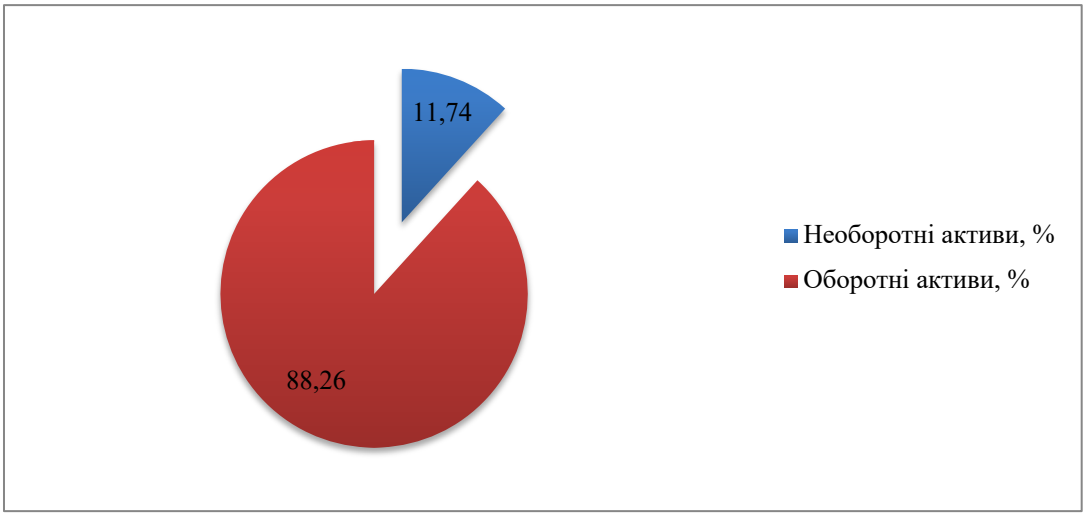

Рис. 3. Структура активів ТОВ «Укрюгімпекс» у 2018 році

За результатами аналізу представленого матеріалу можна зробити висновки, що структура балансу ТОВ «Укрюгімпекс» є досить нерівномірною. На оборотні активи підприємства припадає у 2016 році 98,14%, у 2017 році 98,39%, а у 2018 році 88,26 % загального підсумку Балансу. В той же час спостерігається збільшення суми необоротних активів ТОВ «Укрюгімпкс» у 2017 році на 83,2 тис. грн, що становить 46,72%, та на 2730,1 тис. грн, що є позитивною тенденцією в діяльності підприємства, оскільки характеризується зміною вартості основних засобів та наявністю їхнього оновлення.

Порівняння структури та темпів зростання оборотних і необоротних активів між собою, дозволяє зауважити, що мобільна складова майна (оборотні активи) складає переважну частину всіх активів ніж іммобільна.

Динаміка фінансових результатів ТОВ «Укрюгімпекс» протягом 2016-2018 років наведено в табл. 3.

З даних наведених у табл. 3 можна зробити висновок, що ТОВ «Укрюгімпекс» має стабільне зростання валового прибутку. Так у 2016 році валовий прибуток склав 12546 тис. грн, у 2017 році – 19482,8 тис. грн, у 2018 році – 25755,3 тис. грн. У 2017 році зростання валового прибутку склало 55,29 %, а у 2018 році 32,2%. На фінансовий результат від операційної діяльності товариства окрім валового прибутку впливає зміна

інших операційних доходів. Це зокрема доходи (витрати) від здавання власних приміщень в оренду, від операційних курсових різниць, адміністративні, збутові витрати тощо.

Таблиця 3

Фінансові результати ТОВ «Укрюгімпекс»

Показник	Значення показника, тис. грн			Відхилення, (+ ; -)			
				абсолютне тис.грн.		відносне, %	
	2016	2017	2018	2017 /2016	2018/ 2017	2017/ 2016	2018/ 2017
Валовий прибуток	12546	19482,8	25755,3	6936,8	6272,5	55,29	32,20
Фінансовий результат до оподаткування	2461,6	3776,1	11093,9	1314,5	7317,8	53,40	193,79
Податок на прибуток	443,1	679,7	1993,3	236,6	1313,6	53,40	193,26
Чистий прибуток (збиток)	2018,5	3096,4	9080,6	1077,9	5984,2	53,40	193,26

Фінансовий результат до оподаткування за період, що аналізується також зростав. Так, у 2016 році цей показник становив 2461,6 тис. грн, у 2017 році – 3776,1 тис. грн, у 2018 році спостерігалося значне зростання показника на 193,79%, що становило 11093,9 тис. грн.

Прибуток до оподаткування склав у 2016 році 443,1 тис. грн., у 2017 році 679,7 тис. грн, а у 2018 році 1993,3 тис. грн, що на 193,26 % більше попереднього періоду.

Підприємство ТОВ «Укрюгімпекс» протягом аналізованого періоду за підсумками року мало чистий прибуток від діяльності у 2016 році в розмірі 2018,5 тис. грн, у 2017 році підприємство отримало чистий прибуток в розмірі 3096,4 тис. грн, а у 2018 році 9080,6 тис. грн. Позитивною тенденцією є зростання чистого прибутку протягом періоду, що аналізується.

Отже, проведено дослідження дозволило зробити висновок щодо ефективності вкладення коштів у ТОВ «Укрюгімпекс» та раціональності їх використання та дозволило розробити заходи щодо підвищення ефективності їх використання.

Висновки. В умовах економічної і політичної нестабільності, функціонування підприємств значною мірою залежить від раціонального, виваженого прийняття управлінських рішень і ефективної системи організації їх діяльності. Ефективний механізм управління фінансовими ресурсами повинен забезпечувати інтеграцію економічних процесів на підприємстві, зв'язувати разом внутрішні ресурси й зовнішнє середовище, надавати конкурентні переваги для досягнення поставлених цілей діяльності підприємства.

Література

1. Фінанси: Навч. посібник / В. С. Загорський, О. Д. Вовчак, І. Г. Благун, І. Р. Чуй. – К.: Знання, 2006. – 247 с.
2. Грідчіна М.В. Фінанси (теоретичні основи): Підручник / М. В. Грідчіна, В. Б. Захожай. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: МАУП, 2004. – 312 с.
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2008. – 528 с.
4. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О. І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2004. – 759с
5. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури / Н. Єфремова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 3. – С. 53-61.